



SVENSKA RIDSPORT
FÖRBUNDET

KOMPETENSBEKRIVNING FÖR

Diplomerad Hästkötare

Diplomerad Hästkötare – rid- och körsport

DET ÖVERGRIPANDE MÅLET är att hästkötaren, med iakttagande av ett gott horsemanship, skall ha kompetens att sköta hästar, stall, utrustning och kringområden under arbetsledning, på ett självständigt och yrkesmässigt sätt.

MED ETT GOTT *HORSEMANSHIP* AVSES att hästkötaren

- Har en attityd som sätter hästens välbefinnande i centrum
- Löser sina arbetsuppgifter på ett sätt som är säkert för häst och människa
- Förstår och delvis kan förutse hästens beteende och reaktioner
- Använder ett korrekt fackspråk
- Arbetar effektivt, rationellt, ekonomiskt och ergonomiskt riktigt
- Har för arbetsuppgifterna lämplig klädsel
- Är servicemedveten gentemot kund/hästägare/uppdragsgivare
- Delar med sig av sin erfarenhet

Anmälan och provförfarande

Provet omfattar främst praktisk färdighet i att utföra de arbetsuppgifter som finns beskrivna i denna kompetensbeskrivning. Dessutom ingår ett par teoretiska prov avseende de sex sista rubrikerna.

Bedömningen görs av erfarna yrkesmänniskor vilka rekommenderats av yrkesorganisationerna samt efter godkänd prövning erhållit examinatorshörighet av HYN/Svenska Ridsportförbundet.

Proven är avgiftsbelagda.

Provtillfällen arrangeras dels vid riksänläggningarna Flyinge och Strömsholm, dels vid naturbruksgymnasier och större ridanläggningar som uppfyller gällande kriterier beträffande stallar, ridhus och hästar.

Bedömningskriterier

Vid bedömning av samtliga delprov tas stor hänsyn till utförandet avseende:

- Säkerhet, effektivitet och noggrannhet
- Känsla, uppmärksamhet, handlag och förutseende vid hästhanteringen
- Ergonomisk och ekonomisk medvetenhet samt servicekänsla.

För att erhålla diplom krävs, utöver godkänt prov, intyg på s k tappskokompetens, d v s förmåga att vid akut behov rätta, raspa och slå på en tappsko i befintliga sömhål. Intyget skall utfärdas av kvalificerad hovslagare.

Utöver detta krävs intyg på genomgången kurs i "Första Hjälp"

Information om provtillfällen samt blanketter för intresseanmälan rekvireras via Svenska Ridsportförbundet, Ulf Wilken, Ridsportens Hus, 730 40 Kolbäck. Telefon: 0220-456 03 eller 070 - 979 56 03

Ridsportens yrkesprov och diplom

Yrkesdiplomet är ridsportens kompetensbeskrivning och bekräftelse på yrkesmässighet avseende personlig färdighet och tillämpad kunskap.

Kompetenskrav, yrkesprovets omfattning, samt bestämmelser fastställs och revideras av ridsportens yrkesorganisationer, i samverkan med Svenska Ridsportförbundet, SvRF.

Bakgrund till yrkesprovets införande i Sverige

Vid Johannesbergskonferensen i april 1990, vilken samlat ett stort antal företrädare för den del av hästnäringen som berör ridsport, uttrycktes oro för kompetensnivå, utbildningsstruktur, lågt samhällsintresse, samt viss misstro mot befintlig yrkesutbildning. Förslag framkom att utarbeta *yrkesprov* enligt internationellt mönster.

Syftet

Syftet med införandet av yrkesproven var således att

- Höja yrkeskunnande och yrkesstatus
- Synliggöra de olika yrkena genom tydliga kompetensbeskrivningar
- Minska omsättningen i yrket
- Samordna utbildningsstrukturer och optimera resursutnyttjandet
- Skapa en struktur för samverkan mellan yrkesliv och yrkesutbildning, som kunde ligga till grund för kvalitetsarbete
- Kunna nå en yrkeskompetens via olika vägar

Ansvar för proven

Hästhållningen yrkesnämnd (HYN) fick ridsportens uppdrag att utveckla ett system för kompetensbevis i form av yrkesdiplom. Diplomet skulle utgöra arbetsmarknadens ”kvitto” på uppnådd kompetens. HYN tillfördes extra medel för utvecklingsarbetet.

Landets mest erfarna yrkesverksamma anlitas för att utarbeta *Kompetensbeskrivningar* för olika yrkeskategorier inom ridhästnäringen.

Studiebesök gjordes i några av de länder som har störst erfarenhet av yrkesprov inom hästnäringen och ett antal provexaminationer genomfördes.

Yrkesproven kom, samtidigt som de ökade i popularitet, att finna sin form även i Sverige.

1997 ansågs proven så etablerade att HYN överlämnade ansvaret för provens administration till Svenska Ridsportförbundet.

Näringsens direkta inflytande över yrkesproven betonades därvid starkt. Detta inflytande behövde säkerställas, samtidigt som det sågs naturligt att i Sverige, liksom i andra länder, låta Förbundet ha ett övergripande ansvar för verksamheten. Det betonades att samtliga yrkesutövare måste förväntas bedriva en verksamhet som, i varje fall långsiktigt, sammanfaller med den nationella inriktning, som Förbundet står för och leder utvecklingen av.

Genom inrättandet av en självständigt arbetande **Styrgrupp/Yrkesprovskommitté** och fastläggande av ett **REGLEMENTE** skall de yrkesverksammans kompetens ges en inriktning, och fastställas, till gagn för såväl de yrkesverksamma som näringen.

Stalltjänst

Arbetsuppgifter: Rengöring, utfodring. Enligt direktiv från arbetsledare kunna lägga upp dags och veckorutiner.

Mål: Förmåga att rengöra och strö olika typer av uppställningsplatser med varierande strömedel och bäddar. Regelmässig översyn och kontroll av hästar, närmiljö och kringområden.

Utfodra korrekt enligt anvisning med uppmärksamhet på fodrets kvalitet samt hästens individuella näringsbehov.

Hästkötsel

Arbetsuppgifter: Rykt, hovvård, visitering, bedömning av allmäntillstånd, kötsel före och efter arbete, dekorativ hästvård, klippa häst. Enligt givna direktiv från arbetsledare kunna lägga upp dags- och veckorutin.

Mål: Att korrekt utföra hästkötsel med uppmärksamhet på hästens välbefinnande och status. Förmåga att tolka reaktion på hästens arbete. Förmåga att hantera hästar med olika ålder, karaktär och temperament. Förståelse för hantering av hingstar samt sto med föl.

Anläggningskötsel

Arbetsuppgifter: Kötsel av stall och kringområden, enklare reparationen. Enligt givna direktiv från arbetsledare kunna lägga upp och följa kötselrutiner.

Mål: Hålla anläggningen i gott skick med uppmärksamhet på hästens miljö- och hygienkrav samt med iakttagande av djurskyddsregler. Uppmärksamhet på säkerhetsrisker för hästar och människor samt brandrisker och brandskydd.

Munderingar

Arbetsuppgifter: Munderingsvård, munderingsavpassning, kötselrutiner, splitsa grimskrift.

Mål: Förmåga att utrusta häst rätt för olika typer av arbete, efter anvisning och den enskilda hästens behov. Förmåga att sköta munderingar och därmed tillhörande utrymmen.

Hälsa- och sjukvård

Arbetsuppgifter: Hovvård- bevaka verknings- och skoningsbehov, följa avmasknings- och vaccinationsprogram, genomföra tandkontroll, assistera veterinär, behandla mindre sårskada, lägga omslag, bandagera, utföra eftervård enligt anvisningar, ta puls, andning och temperatur.

Mål: Kunna bedöma hästens hälsotillstånd samt svara för rutinmässig hälso- och hovvård. Förmåga att beskriva sjukdomsbild och assistera veterinär samt utföra enklare sjukvård enligt anvisning. Uppmärksamhet på mediciner och dopingbestämmelser samt på hästens beteende vid sjukdom och behandling.

Hovbeslag och skärpningsmedel

Arbetsuppgifter: Åtgärda tappsko samt brodda

Mål: Tappskokompetens, d v s förmåga att rätta skon, raspa vid behov, samt slå på skon i gamla sömhål. Förmåga att utrusta hästen med rätt skärpningsmedel med hänsyn till underlag, medvetenhet om skaderisker.

Visning av häst vid hand

Arbetsuppgifter: Besiktning och uppvisning

Mål: Förmåga att korrekt presentera och visa häst vid hand i olika besiktningssituationer.

Longering

Arbetsuppgifter: Iordningsställa häst för longering, motionslongera skolad häst.

Mål: Förmåga att motionslongera skolad häst i lämplig form, tempo och balans. Förmåga att tillpassa och använda kapson. Medvetenhet om betydelsen av lämplig plats samt underlag.

Ridning

Arbetsuppgifter: Ge motionsarbete enligt uppdragsgivares anvisning.

Mål: Förmåga att rida en skolad häst på ett kontrollerat och balanserat sätt i ett lämpligt tempo, med en ändamålsenlig sits samt god egen balans och följsamhet. Medvetenhet om betydelsen av uppvärmning och nedvarvning.

Löshoppning

Arbetsuppgifter: Assistera vid löshoppning och vid hinderbyggnad.

Mål: Förmåga att säkerhetsmässigt korrekt assistera vid löshoppning med hästar i varierande ålder

Transport

Arbetsuppgifter: Utrusta häst för transport, förbereda och kontrollera transportvagnen, lasta och lossa.

Mål: Förmåga att säkerhetsmässigt korrekt utrusta och lasta/lossa häst vid transport, samt att transportera med iakttagande av hästens hälso- och miljökrav.

Hästkunskap

Kännedom om hästens exteriör, såsom kroppsdelar, skelett, viktigaste muskler och inre organ.

Hästens gångarter och fodersmältningsfysiologi.

Kunna göra enklare exteriörbedömning, signalementsbeskrivning, samt åldersbedömning med användande av korrekta benämningar.

Förståelse för hästens beteende och reaktioner.

Kännedom om hästens vanligaste sjukdomar och sjukdomssymptom.

Kännedom om förutsättningar för avel och uppfödning, betäckning, dräktighet, fölningar samt hästens utvecklingstakt.

Kännedom om hästens historia, vanligaste raser och utmärkande drag.

Foderlära

Kunna identifiera olika fodermedel samt ha kännedom om dess egenskaper och användbarhet.

Kännedom om olika hästars näringsbehov.

Kännedom om principerna för upprättande av en balanserad foderstat.

Kännedom om grovfodrets botaniska sammansättning och hantering samt faktorer som påverkar näringsinnehåll och hygienisk kvalitet.

Kunna läsa och förstå en foderanalys.

Kännedom om hästens betesgång och betets näringsvärde.

Anläggningar

Kännedom om olika typer av anläggningar för olika ändamål, kännedom om ridbanors, samt träningsbanors skötsel och lämpligt underlag i förhållande till hästens arbete.

Förståelse för brandrisker och brandskydd. Kunna redogöra för vad som krävs i form av utrustning, utrymningsplan, hästars reaktion mm. Färdighet i att hantera brandsläckare.

Rid- och körlära

Kunskap om grundläggande rid- och körlära.

Hästhållningens organisationer

Kännedom om hästhållningens organisationer och verksamhetsområden.

Lagstiftning

Kännedom om arbetsmiljöbestämmelser, regler för häst i trafiken, djurskyddsbestämmelser och allemansrätt.

RIKSANLÄGGNINGAR MED HÄSTYRKESUTBILDNING,
RID- KÖRSPORT

Sveriges Avels- och Hästsportcentrum

240 32 Flyinge, tel. 046-649 00

Strömsholms Rid- och Körskola,

730 40 Kolbäck, tel. 0220-451 00

Wångens Häst- och Utbildningscentrum

830 44 Nälden, tel. 0640-430 03

ARBETSMARKNADS- OCH INTRESSEORGANISATIONER

Tjänsteföretagens Arbetsgivarförbund

Box 16371, 103 26 Stockholm, tel. 08-762 77 00

Svenska Kommunalarbetareförbundet

Box 19039, 104 32 Stockholm, tele. 08-728 28 00

Avelsföreningen för Svenska Varmblodiga Hästen

Flyinge, 240 32 Flyinge, tele. 046-528 40

Ridskolornas Riksorganisation

Stavsborgsv 63, 179 97 FÄRENTUNA, tel. 08-38 71 51

Hästyrkesförbundet

c/o Sture Axelsson

Torpavägen 25, 450 20 Sjuntorp, tel. 0520-44 44 24

Svenska Hästavelsförbundet

Herrskogsvägen 2, 730 40 Kolbäck, tel: 0220-454 00

Svenska Ridsportförbundet

Ridsportens Hus, 730 40 Kolbäck, tel: 0220-456 00

Svenska Travsportens Centralförbund

Svenska Galoppsportens Centralförbund

Hästsportens Hus, 161 89 Stockholm, tel. 08-627 20 00